

NHO
Vestland

Næringslivets Hovedorganisasjon

Bedrifter gir liv i bygd og by

De viktigste politiske sakene for
NHO Vestlands bedrifter - november 2025

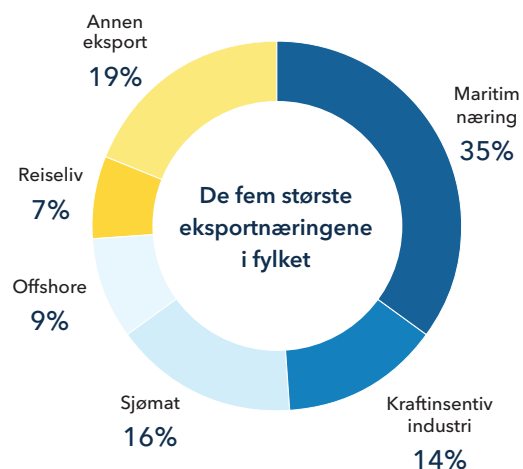
Næringslivet i Vestland

NHO Vestland har over 4200 medlemsbedrifter. 97 prosent av medlemmene er små og mellomstore bedrifter. Så mye som 66 prosent av alle lønsmottakere i Vestland jobber i privat sektor.

Verdiskaping

- Vestland er Norges største eksportfylke
- Bedriftene i Vestland eksporterte for 235 milliarder kroner i fjor, utenom olje og gass
- 68 prosent av eksporten fra Vestland (utenom olje og gass) går til Europa
- Vestland har verdensledende bedrifter innen blant annet industri, sjømat, maritim sektor og reiseliv

Eksport (utenom olje og gass) fra Vestland

Kilde: Brønnøysund/Menon

Et næringsliv i rask endring

Den tradisjonelle industrien kommer fortsatt til å spille en viktig rolle for verdiskapingen i Vestland. Samtidig er det behov for nye grønne næringer, som kan ta ledende posisjoner og sikre Vestlands konkurransekraft i fremtiden.

Allerede fra slutten av neste år er det ventet en brå nedgang i oppdragene for verftene og leverandørindustrien. Nedbemanningen i oljerelaterte virksomheter kan bli dramatisk for lokalsamfunn også her i Vestland.

Det må jobbes for å:

- Sikre høy leteaktivitet i olje og gass, som kan gi nye prosjekter
- Unngå forverrede rammevilkår for olje og gass, som blant annet reversering av elektrifisering
- Få fart i offshore havvindprosjekter
- Sikre at forsvarsinvesteringer gis til norske aktører - særlig relevant er standardfartøy

Noen av de største barrierene for vestlandsk konkurransekraft i dag:

- Tilgang på kapital
- Tilgang på folk med rett kompetanse
- Tilgang på kraft
- Mangel på innovasjon og forskning
- Usikkerhet om markedsadgang

Lokale eiere er opptatt av å utvikle og beholde arbeidsplasser lokalt. Jakob Særsten er konsernsjef i LOS Gruppen, med hovedkontor på Rubbestadneset på Bømlo.
Foto: NHO Vestland

Privat eierskap

Bedriftene trenger et forutsigbart skattesystem. For lokalsamfunn i Vestland har det stor betydning hvem som eier de lokale bedriftene. Dessverre skaper den økte eierbeskatningen store utfordringer for norske selskaper.

Særlig den særnorske formuesskatten hindrer utvikling og innovasjon. Uten endringer i det norske skattesystemet risikerer vi å svekke norsk eierskap og investeringsvilje.

- **Bli enig om skatteforlik**

Vi ønsker et bredt skatteforlik, der skattenivået for næringslivet reduseres. Bedriftene trenger en betydelig reduksjon av eierbeskatningen, slik at private eiere i Norge har like vilkår som utenlandske eiere.

Formuesskatten og utbytteskatten må reduseres og exit-skatten endres, slik at flere eiere velger å bli i Norge.

HF prosjekt i Høyanger
Foto: NHO Vestland

Vi trenger et arbeidskraftløft

Seks av ti bedrifter i Vestland mangler arbeidskraft og kompetanse. Samtidig står over 72 000 personer utenfor arbeidslivet i Vestland, 7000 av disse er unge.

NHO jobber tett sammen med Nav og Vestland fylkeskommune, og vi har satt et felles mål om å få 15 000 flere i arbeid i Vestland. Gjennom prosjektet "Sommerjobb i vest" bidro vi til 1000 nye sommerjobber i Vestland for unge i fjor. Vi girer opp satsingen i 2026.

Det er positivt at regjeringen gir økte midler til arbeidsmarkedstiltak. Samtidig må det gjøres flere grep for å sikre bedriftene nok arbeidskraft.

- **Vi må få ned sykefraværet**

Sykefravær koster samfunnet nærmere 100 milliarder kroner årlig, og fører til tapt produktivitet og verdiskaping.

- **Innleie er viktig for inkludering**

Byggebransjen mangler arbeidskraft, og har store utfordringer med å få tak i nye ansatte. Strengere innleieregler vil gjøre det enda vanskeligere for entreprenørene i Bergen å få tak i nok folk. Blant annet kan prosjekter som Griegakademiet, Sentralbadet og store private boligprosjekter stoppe opp.

Innstrammingene i innleieregelverket på Østlandet har ført til at antallet arbeidsledige som tar steget til fast jobb gjennom bemanningsbyråer er halvert.

- **Flere fagskoleplasser**

Næringslivet har særlig behov innen tekniske fag, industrifag og håndverksfag. Det er positivt at det er foreslått 900 nye fagskoleplasser nasjonalt i statsbudsjettet for 2026. Dette må trappes ytterligere opp i årene fremover.

- **Realfag og IKT-studieplasser**

Det må satses betydelig mer på kompetanse innen realfag, digitalisering og KI, både i grunnutdanninger og etter- og videreutdanning. Vi trenger en økning på IKT-studieplasser og en strategisk satsing på realfag.

- **Jenter og teknologi**

Bedriftene har stort behov for flere ansatte med realfag og teknologiutdannelse. Samtidig er det en altfor lav andel jenter som søker seg til disse studiene.

Prosjektet Jenter og Teknologi er en nasjonal satsing som jobber målrettet mot ungdomsskolejenter. Regjeringen foreslår å kutte i bevilgningene til prosjektet, og vi ber om at kuttet reverseres.

- **TAF-ordningen (tekniske allmennfag) må gjøres permanent**

Ordningen gir videregående elever mulighet til å ta spesiell studiekompetanse og fagbrev på fire år. Utdannelsen er svært viktig for rekruttering til lokalt næringsliv, men har vært midlertidig siden 1992.

TAF har vært en prøveordning i 20 år, men må gjøres til en ordinær linje på videregående skoler, på lik linje med andre studieretninger.

Mer grønn vekst og konkurransekraft i Vestland

Vestland må bygge opp nye næringer, som kan gi nye arbeidsplasser når inntektene fra oljesektoren etter hvert reduseres.

Det er positivt at flere industribedrifter i Vestland nå har fått godkjent tiltaksplaner gjennom CO₂-kompensasjonsordningen, blant annet Elkem Bremanger og Elkem Bjølvefossen, Hydro Høyanger og Hydro Årdal.

Tiltakene sikrer konkurransekraft, og omfatter blant annet økt bruk av energi-effektivisering og forskning på karbonfangst.

- **Norge må følge EUs klimamål**

Det er positivt at Norge følger EUs strategi for å kutte utslipp og kobler seg på initiativ som Clean Industrial Deal. En forutsetning for å nå klimamålene er at vi styrker tilgangen på kraft og nett.

Flere peker på kjøp av klimakvoter i utlandet som effektivt for å nå norske klimamål. Vi mener hovedregelen bør være omstilling av nye næringer og arbeidsplasser i Norge, som vil styrke norsk konkurransekraft.

- **Mer forskning og innovasjon**

Det er positivt at regjeringen styrker satsingen på forskning i statsbudsjettet. Samtidig er vi urolig over forslaget om å utvikle Forregion, Forskningsrådets nasjonale program for å styrke forskning og innovasjon i regionene.

150 bedrifter i Vestland fikk støtte gjennom Forregion i fjor. Kuttet vil særlig gå ut over små og mellomstore bedrifter som mangler økonomi og kompetanse til å jobbe systematisk med forskning.

Vi trenger flere, ikke færre, virkemidler som kan fremme samarbeid mellom næringslivet og akademia.

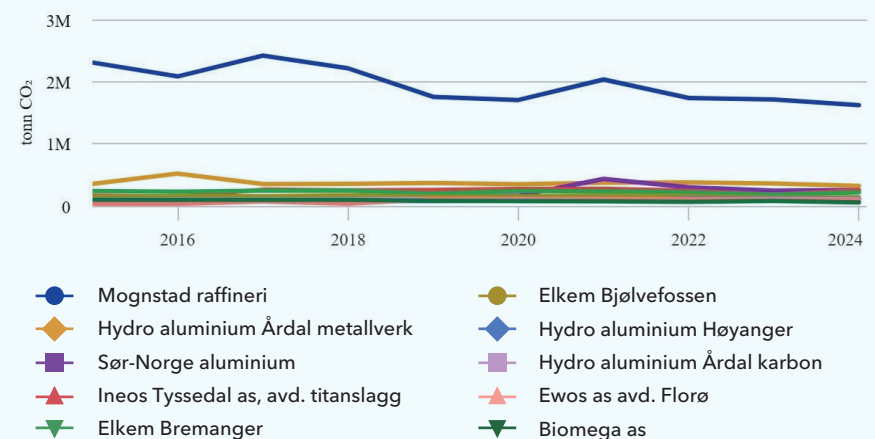
- **Utslippskutt som monner**

Vi er også urolig over at støtten til Enova og Innovasjon Norge er foreslått kuttet, i en tid der vi trenger å bygge opp mange nye bein å stå på.

Blant annet er det foreslått å kutte 1 milliard kroner i punktutslippsprogrammet til Enova. For å nå de norske klimamålene er det avgjørende at Enova likevel klarer å lykkes med å kutte utslipp fremover.

I Vestland står de ti største utslippspunktene for halvparten av de totale utslippene i regionen. Dette er store og viktige industribedrifter i flere ulike kommuner. I tillegg er BIRs forbrenningsanlegg i Rådalen, Bergens største utslippspunkt, som nå venter på klarsignal for å kunne starte bygging av CO₂-fangstanlegg.

Utslippspunkt i Vestland 2015-2024:

(Kilde: tilnull.no)

- **Vi trenger et kapitalløft**

Det er lite tilgang på vekstkapi- tal i Norge, og vi burde hatt som ambi- sjon å ligge mer på linje med de andre nordiske landene.

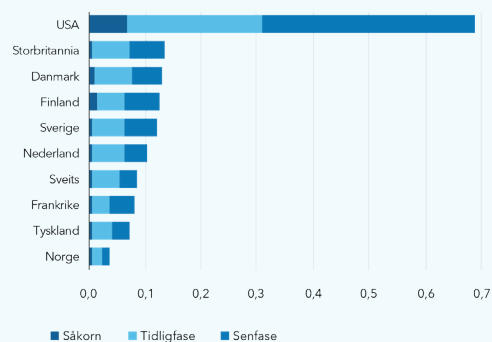
For mange norske oppstarts- og vekstselskaper vil det være lettere å hente kapital i det svenske eller amerikanske markedet.

Vi må styrke eier- og investormiljø- ene i Norge og redusere eier- beskattningen, for å gjøre det mer attraktivt med investeringer i Norge for norske eiere.

Innen 2030 vil CO2-avgiften gi staten inntekter på 180 mrd kroner årlig. Det er penger som i større grad bør brukes på omstilling og klimatiltak, for eksempel gjennom et CO2-fond.

Tilgang til venturekapital

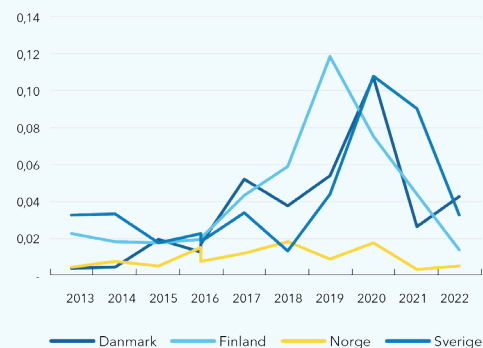
Risikokapital i prosent av BNP, gjennomsnitt 2019-2023

Kilde: OECD / NHO

Senfase venturekapital i Norden

I prosent av BNP

Kilde: OECD / NHO

- **Ladeinfrastruktur for tunge kjøretøy**

Utslippene fra transport er betydelige i Norge.

Andelen elektriske personbiler i Norge er svært høy, men bare 18 prosent av nye lastebiler i Vestland er lavutslipps-kjøretøy.

For å nå målet må det bygges ut flere lade- og fyllestasjoner tilpasset tunge kjøretøy.

- **Fjern moms på brukthandel, reparasjon og utleie av varer**

Det må lønne seg økonomisk å velge brukt og å reparere varer fremfor å handle nytt. Det må også lønne seg for bedriftene å satse på reparasjon og gjenbruk.

Foto: Adobe Stock

Mer fornybar kraft

Vestland må bygge ut mye kraft i årene som kommer. I store deler av fylket står bedrifter allerede i kø for mer fornybar kraft. Energieffektivisering og utbygging av fornybar kraft er avgjørende for industriutvikling og omstilling til nye grønne næringer.

En rekke EU-land, USA og Kina bygger ut fornybar kraft i stor stil. Dersom vi ikke får bygd ut mer fornybar kraft i Norge vil norske bedrifter tape i den internasjonale konkurransen, og industriarbeidsplasser stå i fare.

- **Bygg ut mer fornybar energi**

Det må gjøres enklere for kommuner å legge til rette for ny fornybar energi. Kommunene bør få plikt til å utrede vindkraftprosjekter før de avgjør om de vil si ja eller nei til utbygging. Det bør også etableres et kompetansesenter for vindkraft.

Det bør vurderes om lokale bedrifter kan få prioritet i strømkøen i områder der det bygges ut ny fornybar energi.

- **Havvind**

Vi trenger fart i offshore havvindprosjekter.

Ifølge regjeringens havvindstrategi omsatte over 800 norske selskaper i fjor for 44,6 milliarder kroner innen havvind. Om lag 6000 arbeidsplasser er knyttet til havvindindustrien i Norge.

Vestland har en unik mulighet til å ta en fremtredende posisjon innen havvindindustrien.

- **Solkraft**

Det har vært en kollaps i solkraft-markedet i Norge, blant annet som følge av Norgespris på strøm. Det er svikt i etterspørselen etter solkraft både til privathus, næringsbygg og offentlige bygg.

Resultatet er en solkraftbransje i krise, med flere nedbemanninger og konkurser. Verdifull kompetanse forsvinner nå fra bedriftene.

For å oppfylle Stortingets vedtak om 8 TWh solkraft innen 2030, må det tas følgende grep:

- En plan for hvordan Stortingets mål om solkraft skal oppfylles
 - Kartlegging av potensialet for solenergiproduksjon på eksisterende infrastruktur
 - Økonomiske og regulatoriske virkemidler
 - ENØK-satsingen i Enova må målrettes mot næringslivet. Ordningene må utformes slik at det blir mer attraktivt å gjennomføre raske og effektive energieffektiviseringstiltak i bedriftene
- **Grunnrenteskatt på småkraftverk**
Vestland er fylket med flest småkraftverk, og det var svært viktig at regjeringens forslag om grunnrenteskatt på småkraftverk ble stanset av et flertall på Stortinget.
Industrien har stort behov for kraft, og en betydelig del av potensialet for ny vannkraft ligger i småkraft.
 - **Øk tempoet i nettutbyggingen**
Tempoet i utredningsarbeidet til NVE og Statnett må økes kraftig. Det er behov for betydelige investeringer og forbedringer i nettkapasiteten.
Det er svært alvorlig at ny kraftlinjetrasé mellom Samnanger og Øygarden blir forsinket med flere år. Opprinnelig skulle linjen stått klar i 2029. Nå ligger det an til at den kommer i 2035. Vi reagerer også på at det nå forutsettes at industribedrifter må betale anleggsbidrag for at linjen skal bygges.
Kraftlinjetraseen Samnanger – Øygarden er avgjørende for næringsutvikling i Vestland, og er i tillegg svært viktig i beredskapssammenheng.

Offentlig/privat samarbeid

Kommunene, fylket og bedriftene er gjensidig avhengige av hverandre for å løse fremtidsutfordringer, og sikre arbeidsplasser og fremtidig velferd.

Det offentlige kjøper varer og tjenester for over 850 milliarder kroner i året. Innkjøpsmakten må brukes til å fremme et seriøst arbeidsliv, innovasjon og miljøvennlige løsninger.

Regjeringens perspektivmelding peker på at vi blir stadig flere eldre her i landet, og færre i arbeidshver alder. Smarte og innovative løsninger blir avgjørende for å løse velferdsutfordringene og sikre nok arbeidskraft fremover.

- **Ikke kutt støtten til LUP**

Regjeringen foreslår å halvere støtten til Leverandørutviklingsprogrammet (LUP) med om lag 5 millioner kroner. Det vil føre til betydelig reduksjon i aktiviteten, og særlig gå ut over små og mellomstore kommuner.

Leverandørutviklingsprogrammet (LUP) er et privat/offentlig samarbeid, som spiller en svært viktig rolle med å koble offentlige innkjøpere med private bedrifter.

LUP har gjennom 15 år bidratt til milliardbesparelser i offentlig sektor. Det er også fremover store beløp å spare på at private bedrifter konkurrerer om å levere innovative løsninger på offentlige utfordringer.

- **Små og mellomstore bedrifter må ikke ekskluderes fra anbudskonkurranser**

Krav og kriterier i offentlige anbud må utformes slik at de ikke unødige utelukker små- og mellomstore bedrifter.

- **Reduser byråkrati og regelverk**

EU-kommisjonen har foreslått å redusere den regulatoriske byrden for næringslivet med 25 prosent. Norge bør jobbe for et tilsvarende nivå.

Byråkrati og rapportering tar i dag mye tid, og bedriftene må få bruke mer tid på utvikling og produksjon.

Unødvendig registrering og dobbelrapportering må bort, og det må legges mer til rette for datadeling.

- **Raskere saksbehandlingstid**

Raskere og mer forutsigbar saksbehandling i byggesaker og arealsaker er svært viktig for bedriftene. Det bygges i dag altfor få boliger. I Bergen kan det ta opptil åtte år å få godkjent nye boligprosjekter.

Samferdsel

Det heter seg at Vestlandets viktigste møteplass er Gardermoen. Det tar hele 15 timer å kjøre fra Egersund til Kristiansund hvis du kjører langs kysten. Det gjør at det er raskere å kjøre om Oslo, selv om den strekningen er 300 kilometer lengre.

Vi må få ned reisetiden og sikre gode og trygge transportårer for å sikre et konkurransedyktig næringsliv på Vestlandet fremover.

- **Hafstadvjellstunnelen (E39 Storehaugen - Førde)**

Prosjektet E39 Storehaugen-Førde i Sunnfjord kommune vil korte ned reisetiden forbi Førde med 10-15 minutter. Det vil bedre trafiksikkerheten, redusere transportkostnadene, og ta vekk gjennomgangstrafikken fra Førde sentrum. I dag fører den svingete og bratte Hellbrendslia til store utfordringer for tungtrafikken.

Det må legges inn 15 millioner i forberedende midler i statsbudsjettet for 2026, slik at arbeidet med å utarbeide KS2 og bompengeproposisjon kan fullføres.

- **Stad skipstunnel**

Vestland er landets største eksportfylke, og en stor del av transporten til eksportbedriftene skjer til sjøs.

Samtlige partier har et uttalt mål om å få mer godstransport fra vei til sjø.

Stad skipstunnel handler i høyeste grad også om sikkerhet. Når 90 prosent av norsk utenrikshandel går sjøveien, er det avgjørende at denne transportåren fungerer - også når været står på som verst.

Stadhavet er det farligste og mest værutsatte havområdet vi har i Norge. Kråkenes fyr, rett sør for Stad, har mellom 46 og 106 stormdøgn i året. Ofte må skip og båter ofte ligge og vente i lang tid for å komme seg forbi, noe som øker kostnaden betraktelig.

Over 500 bedrifter har til nå skrevet under på et opprop for Stad skipstunnel, og engasjementet er stort.

- **Hordfast (E39 Stord - Os)**

E39 Stord-Os (Hordfast) er et av landets viktigste samferdselsprosjekter. Det vil knytte sammen én million mennesker og etablere flere felles bo- og arbeidsssteder langs kysten på Vestlandet.

Reisetiden mellom Bergen og Stavanger vil reduseres betraktelig med ferdigstilling av Rogfast (under bygging) og Hordfast, fra 4 timer og 45 minutter til nærmere 2 timer.

For næringslivet vil det bety store besparelser å bygge sammen kysten og to av Norges største byer med gode samferdselsårer.

- **Nordhordlandstunnelen (E39 Klauvaneset-Vågsbotn)**

Dagens trasé er svært trafikkert med en årsdøgntrafikk på over 20 000. Dette gjør at trafikken går sakte med mye kø. Strekningen er ulykkesutsatt og har mange avkjørsler.

En ny tunnel vil føre til kortere reisetid og trygghet for både kjørende og myke trafikanter. I dag er det også et rekkefølgekrav som gjør at områder i Åsane nord ikke kan bebygges før E39 er utbedret.

- **Bybane til Åsane**

Bybanen er ryggraden i kollektivsystemet i Bergen. Den har bidratt til å redusere biltrafikken og klimautslippene, samtidig som den har ført til fortetting og transformasjon av byen.

I dag er Fløyfjellstunnelen stengt over hundre ganger i året. Bybaneprojektet, en forlenget Fløyfjellstunnel og ny hovedsykkelrute fra sentrum til Åsane vil føre til et langt mer robust transportsystem.

Vestland ut i verden

Vestland er landets største eksportfylke, og Årdal er landets mest eksportintensive kommune

Foto: Adobe Stock

Eksportbedriftene i Vestland er viktig for både norsk økonomi, arbeidsplasser og utvikling langs vestlandskysten.

Handelskrig og et endret verdensbilde gjør det viktigere enn noensinne at vi knytter oss tettere til vår viktigste handelspartner, Europa.

Den siste tiden har også EU er blitt mer og mer opptatt av å beskytte egen industri og næringsliv.

EU/EØS

- Norge bør søke aktiv deltakelse i nye EU-initiativ og samarbeid
- Norske myndigheter må jobbe for å sikre at norske bedrifter defineres på innsiden av nye initiativene i EU
- Norske myndigheter må jobbe for at Norge ikke mister muligheten til å delta i anbud og søke EU-støtte

Havbruk

Havbruksnæringen skaper verdier, arbeidsplasser og bosetting langs hele kysten. Norsk havbruk er også blant verdens mest bærekraftige former for animalsk matproduksjon og forbedrer seg stadig. Blant annet ser vi nå svært gode resultater på redusert dødelighet, som følge av satsing på nedsenkbare merder.

Dagens trafikklysordning, som skal regulere produksjonen, har rammet havbruksnæringen i Vestland hardt, med store nedtrekk. Vestland har vært i rød sone i flere år, og taper med dette betydelig konkurransekraft og eksportmuligheter.

I juni ble Havbruksmeldingen vedtatt i Stortinget. Det er positivt at stortingsflertallet anerkjenner havbruksnæringens store betydning for Norge, og behovet for mer kunnskap, før det vedtas nye reguleringer. For næringen er det svært viktig med forutsigbarhet.

- Stortinget vedtok en trinnvis innføring av Miljøteknologiordningen, og første runde med nullutslippsteknologi er nå innført. Andre runde med lavutslippsteknologi ble vedtatt innført i løpet av 2026. Stortinget må legge press på regjeringen for å få dette på plass, for å få utvikling og bruk av ny teknologi som reduserer miljøpåvirkningen fra havbruk. Miljøteknologiordningen kan for eksempel tillate selskaper med nedtrekk å heller utnytte den reduserte kapasiteten i lukkede eller nedsenkbare anlegg.
- Det skal nedsettes et bredt sammensatt utvalg for å se på næringens faktiske og relative påvirkning på den norske villaksbestanden, som blant annet danner grunnlag for trafikklyssystemet. Stortinget må påse at vedtaket følges opp og sikre at utvalget får en bred sammensetning, i tråd med forlikets intensjon.

Bedrifter gir liv i bygd og by!

Næringslivets Hovedorganisasjon

Nordre Nøstekaia 15011 Bergen
Strandgata 52, 6900 Florø

+ 47 55 23 98 00

